

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG THPT LƯƠNG THẾ VINH

KIỂM TRA CUỐI KỲ – HỌC KỲ I / NĂM HỌC 2025-2026

Môn: NGỮ VĂN 11 – Thời gian: 90 phút

(Đề thi gồm 02 trang)

I. PHẦN ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN: (6,0 điểm)

Đọc văn bản và trả lời các câu hỏi sau:

**GIÁO SƯ, VIỆN SĨ TRẦN ĐẠI NGHĨA: NHÀ KHOA HỌC TÀI BA,
VỊ TƯỚNG KHIÊM NHƯỜNG, GIẢN DỊ**

Người con thông minh, hiếu học, nặng tình với quê hương

Phạm Quang Lễ là tên khai sinh mà ông giáo Phạm Quang Mùi và bà Lý Thị Diệu đặt cho Trần Đại Nghĩa. Trong kí ức của người thân về những năm thiếu thời, cho thấy Phạm Quang Lễ là người có tố chất thông minh, ham học hỏi, đặc biệt là sự đam mê với các môn khoa học tự nhiên.

[...] Trong thời gian ở Pháp, anh Lễ đã thu thập được hơn ba chục ngàn trang tài liệu về vũ khí và thuốc nổ, phần lớn là các tài liệu mật. Các tài liệu này có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, là hành trang và cơ sở nền tảng để từ những kiến thức, kinh nghiệm thực tiễn, nhà khoa học tài ba Phạm Quang Lễ sẽ chế tạo ra những loại vũ khí để phục vụ đắc lực vào công cuộc kháng chiến, kiến quốc của dân tộc.

Năm 1946, Phạm Quang Lễ là một trong số những thanh niên, trí thức Việt kiều ưu tú được gặp gỡ, tiếp xúc, trò chuyện với Chủ tịch Hồ Chí Minh khi Người cùng đoàn của Chính phủ lâm thời sang Pháp dự Hội nghị Fontainebleau. Cảm kích, xúc động trước trí tuệ, nhân cách, bản lĩnh và tấm lòng yêu nước nồng nàn của vị lãnh tụ kính yêu, cùng tiếng gọi giục giã của non sông đất nước, Phạm Quang Lễ cùng một số trí thức Việt kiều Pháp đã theo Bác trở về nước phục vụ cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc...

Một vị tướng khiêm nhường, giản dị

Ngay sau khi trở về Tổ quốc năm 1946, kỹ sư Phạm Quang Lễ được Bác giao trọng trách là Cục trưởng Cục Quân giới, trực tiếp phụ trách việc nghiên cứu, chế tạo vũ khí phục vụ đắc lực vào công cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc. Với những kiến thức, kinh nghiệm được học tập, nghiên cứu tại trời Tây, trong thời gian ngắn, bằng tài năng, trí tuệ, tinh thần nhiệt huyết, say mê, lòng yêu nước nồng nàn; sự quan tâm, tin tưởng, kỳ vọng lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, của Đảng, Chính phủ và toàn dân, toàn quân, Phạm Quang Lễ đã cải tiến và sáng chế ra nhiều loại vũ khí quân dụng, điển hình là súng Bazooka, súng SKZ 50mm, đầu đạn cỡ 160mm, đạn bay, đạn chống tăng AT. Những loại vũ khí đó góp phần quan trọng vào thành công của kháng chiến, đánh đuổi thực dân, đế quốc, giành và giữ vững nền độc lập, tự do của dân tộc.

Để nhanh chóng chế tạo và cung cấp vũ khí, đạn dược cho quân đội trong cuộc kháng chiến kiến quốc, Trần Đại Nghĩa và các đồng chí, đồng đội đã trải qua những ngày tháng “năm gai nếm mật”, đối diện với những khó khăn, thử thách, những mối nguy hiểm có thể đe dọa đến tính mạng bất cứ lúc nào nếu lỡ có một sai sót nhỏ hoặc một sơ ý, bất cẩn xảy ra. Nhưng với bản lĩnh của một nhà khoa học, niềm tin tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và nhân dân; không khí sục sôi của cuộc chiến, những đòi hỏi của thời cuộc, sự hy sinh của đồng chí, đồng đội, đã trở thành động lực lớn để Trần Đại Nghĩa toàn tâm, toàn trí, dồn mọi sức lực, trí tuệ để sáng tạo vũ khí.

Trần Đại Nghĩa sống rất giản dị, chan hòa, chịu khó, chịu khổ, không khi nào phàn nàn về ăn, mặc. Vì mãi tập trung suy nghĩ những vấn đề liên quan đến chế tạo vũ khí nên nhiều khi anh Nghĩa trở nên đãng trí, thậm chí không để ý đến bữa ăn, ăn cho qua chuyện, đi họp thì thường xuyên để quên mũ, nón, đi nhầm giày dép. Có lần chú liên lạc mua cho anh cái mũ khác và phải để trên đó hàng chữ to cho khỏi lẫn: “Mũ này là của ông Trần Đại Nghĩa”.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp và Thiếu tướng Trần Đại

Nghĩa (đeo kính) xem Triển lãm vũ khí (năm 1950)

Với những cống hiến đặc biệt xuất sắc cho cách mạng và kháng chiến, năm 1948, Giáo sư được phong quân hàm Thiếu tướng, trở thành một trong 11 vị tướng đầu tiên của Quân đội nhân dân Việt Nam và được tặng Huân chương Quân công hạng Ba. Năm 1952, tại Đại hội Chiến sĩ thi đua và cán bộ gương mẫu toàn quốc lần thứ nhất, Giáo sư được phong danh hiệu Anh hùng lao động, và là một trong ba anh hùng lao động đầu tiên của Việt Nam.

Cảm phục về người anh hùng trọn đời vì nghĩa lớn, nhà toán học Phan Đình Diệu đã mượn đến những dòng thơ để tái hiện về người con ưu tú đất Vĩnh Long:

*Nghĩa lớn gọi về với nước non
Buồn vui đã trải cuộc vương tròn
Rèn tài vẫn võ thời phiêu bạt
Gánh vác giang sơn thuở mắt còn...*

Dù ở bất cứ hoàn cảnh, cương vị nào, Giáo sư Trần Đại Nghĩa luôn thể hiện nhân cách đạo đức sáng ngời của người trí thức trọn đời phụng sự Tổ quốc, nhân dân. Nghĩ, nhớ và viết về cuộc đời, sự nghiệp của ông, nhiều người ngợi ca ông là con người của huyền thoại, “ông Vua vũ khí”, “ông Phật làm súng”, vị tướng tài ba, nhà khoa học vĩ đại nhưng cuộc sống đời thường lại hết sức giản dị, khiêm nhường, luôn suy tư, trăn trở về con đường phát triển của nền khoa học, kỹ thuật nước nhà và sự phát triển phồn vinh, thịnh vượng của quốc gia, dân tộc.

(Theo TS. Nguyễn Huy Phòng, ThS. Lương Quỳnh Hoa, <https://baotanglichsuquocgia.vn>, truy cập ngày 3/12/2025)

Câu 1. Xác định vấn đề chính của văn bản trên. (0,75 điểm)

Câu 2. Xác định cách thức trình bày thông tin của đoạn văn được in đậm trong văn bản trên. (0,75 điểm)

Câu 3. Chỉ ra và nêu tác dụng của một phương tiện phi ngôn ngữ được sử dụng trong văn bản trên. (1,0 điểm)

Câu 4. Phân tích vai trò của chi tiết “...nhiều khi anh Nghĩa trở nên dăng trí, thậm chí không để ý đến bữa ăn, ăn cho qua chuyện, đi họp thì thường xuyên để quên mũ, nón, đi nhầm giày dép.” đối với việc thể hiện tính cách và đời sống tinh thần của Giáo sư Trần Đại Nghĩa. (1,0 điểm)

Câu 5. Nêu thái độ, tình cảm của tác giả đối với vấn đề chính được thể hiện trong văn bản trên. (1,0 điểm)

Câu 6. Từ tấm gương của Giáo sư Trần Đại Nghĩa, anh/chị có đồng tình với quan điểm: “Tuổi trẻ chỉ thực sự sống có ý nghĩa khi biết cống hiến cho Tổ quốc.” không? Vì sao? (Trả lời bằng đoạn văn ngắn từ 6 - 8 dòng) (1,5 điểm)

II. PHẦN LÀM VĂN (4,0 điểm)

Viết một bài văn phân tích những giá trị về nội dung và nghệ thuật của bài thơ “*Đi qua giông bão mà thương quê mình*” của tác giả Nguyễn Doãn Việt.

Đi qua giông bão mà thương quê mình

*Nằm nghe nước xiết trên đồng
Thương quê mùa lụt nghẹn lòng mẹ ơi
Quê ta nắng rát mặt người
Mưa đồng chưa dứt, bão khơi rập rình
Đến con sông cũng chết chìm
Chợt nghe giọt nước mắt mình ứa ra.
Bao nhiêu thóc lúa lợn gà...
Mồ hôi nước mắt mẹ cha bao ngày
Ngôi nhà bão giạt gió lay
Trống trơ đôi mái tranh gãy mà đau
Đã quen với những dãi dầu
Mỗi năm mấy bận cơ cầu cũng qua
Bí bầu... còn đó câu ca
Chất chiu nên những thiết tha mặn nồng
Gừng cay muối mặn đã từng
Đi qua giông bão mà thương quê mình.*

(Nguyễn Doãn Việt, *Đi qua giông bão mà thương quê mình*, <https://baovannghe.vn/>, truy cập 4/12/2025)

--- HẾT ---

HƯỚNG DẪN CHẤM
KIỂM TRA CUỐI KỲ – HỌC KỲ I / NĂM HỌC 2025-2026

Môn: NGỮ VĂN 11

HƯỚNG DẪN CHẤM

PHẦN I. ĐỌC – HIỂU		
Câu	Nội dung	Điểm
1	Xác định vấn đề chính: Văn bản Tôn vinh cuộc đời, nhân cách, tài năng và những cống hiến to lớn của Giáo sư, Viện sĩ Trần Đại Nghĩa. Hướng dẫn chấm: - Học sinh nêu được đúng như đáp án (hoặc diễn đạt tương đương): (0,5 điểm) - HS ghi lại nhan đề mà không khái quát được vấn đề bằng lời văn của mình: 0,5 điểm	0,75
2	Cách trình bày thông tin ở đoạn văn in đậm: trình bày thông tin theo trật tự thời gian. Hướng dẫn chấm: - Học sinh nêu được đúng như đáp án : 0,75 điểm; - HS trả lời phương án khác: 0,0 điểm	0,75
3	- Phương tiện phi ngôn ngữ được sử dụng là hình ảnh “Đại tướng Võ Nguyên Giáp và Thiếu tướng Trần Đại Nghĩa (đeo kính) xem Triển lãm vũ khí (năm 1950)” (0,5 điểm) - Tác dụng: 0,5 điểm + Tăng tính trực quan, sinh động, giúp người đọc hình dung rõ hơn về chân dung giáo sư Trần Đại Nghĩa. + Làm nổi bật thông tin chính và giúp người đọc nắm bắt thông tin nhanh hơn. Hướng dẫn chấm: - Học sinh nêu được đúng như đáp án : 1,0 điểm; - Học sinh nêu được đúng 1 tác dụng như đáp án : 0,25 điểm; - HS trả lời phương án khác: 0,0 điểm	
4	- Vai trò của thông tin chi tiết “...nhiều khi anh Nghĩa trở nên dăng trí, thậm chí không để ý đến bữa ăn, ăn cho qua chuyện, đi họp thì thường xuyên để quên mũ, nón, đi nhầm giày dép.”: + Làm nổi bật sự say mê khoa học tuyệt đối và sự tận tâm hết sức cho công việc: ông tập trung toàn bộ trí tuệ cho việc nghiên cứu, chế tạo vũ khí đến mức quên cả sinh hoạt thường ngày. + Khắc họa đời sống tinh thần giản dị, khiêm nhường: sự dăng trí không phải là khuyết điểm mà là nét đáng quý của người sống mộc mạc, không quan tâm tiểu tiết, hình thức. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời 2 ý như đáp án (chấp nhận cách diễn đạt tương đương): 1,0 điểm - Học sinh trả lời được 1 ý đúng: 0,5 điểm - HS trả lời “thông tin chi tiết góp phần làm nổi bật thông tin chính”: 0,25 điểm - Học sinh trả lời sai: không cho điểm	1,0
5	Nêu thái độ và tình cảm của tác giả đối với vấn đề chính trong văn bản:	1,0

	+ Ngưỡng mộ/khâm phục/tự hào về tài năng khoa học xuất chúng và nhân cách khiêm nhường, giản dị suốt đời cống hiến của giáo sư Trần Đại Nghĩa. + Lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đối với những đóng góp to lớn của giáo sư Trần Đại Nghĩa đối với đất nước. Hướng dẫn chấm: • Học sinh trả lời 2 ý như đáp án: 1 điểm • Học sinh trả lời được 1 ý: 0,5 điểm • Học sinh chỉ nêu tình cảm, thái độ và không lí giải: tối đa 0,5 điểm • Học sinh trả lời sai: không cho điểm	
6	• Hs đưa ra quan điểm: đồng tình/không đồng tình/vừa đồng tình vừa không đồng tình (0,25 điểm) • Đưa ra lí giải hợp lí (1,0 điểm) + Tuổi trẻ là giai đoạn đẹp nhất, giàu hoài bão và khả năng sáng tạo, và chính sự cống hiến sẽ giúp mỗi người khẳng định giá trị của bản thân. + Ý nghĩa sống đẹp nhất là luôn gắn với trách nhiệm và tình yêu nước. Ngày nay, cống hiến là học tập nghiêm túc, làm chủ tri thức, sáng tạo công nghệ, sống tử tế và lan toả những giá trị tốt đẹp. Khi biết đặt lợi ích chung lên trên lợi ích cá nhân, mỗi người trẻ sẽ tìm được hướng đi đúng đắn và đóng góp thiết thực cho sự phát triển của đất nước. + Chính sự dân thân vì lí tưởng vì quê hương sẽ làm cho tuổi trẻ trở nên mạnh mẽ, cao đẹp và giàu ý nghĩa hơn bao giờ hết.... • Diễn đạt + đủ số dòng: (0,25 điểm) Hướng dẫn chấm - Trả lời đúng như đáp án (chấp nhận cách diễn đạt tương đương): 1,5 điểm - Phần lí giải đưa 2 hai lí lẽ hợp lí, thuyết phục: 1,0 điểm	1,5
II. LÀM VĂN		4,0
	Viết bài văn phân tích, đánh giá những giá trị đặc sắc về nội dung và nghệ thuật trong bài thơ Đi qua giông bão mà thương quê mình của nhà thơ Nguyễn Doãn Việt.	
	a. Đảm bảo kiểu bài và cấu trúc bài nghị luận - Viết đúng kiểu bài nghị luận văn học - Đảm bảo chức năng các phần: Mở bài nêu được vấn đề cần nghị luận; Thân bài triển khai được vấn đề; Kết bài khẳng định giá trị vấn đề.	0,25
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: Bài viết làm rõ những giá trị về nội dung và hình thức nghệ thuật của văn bản từ đề bài yêu cầu.	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm HS có thể triển khai theo nhiều cách nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng để làm rõ luận điểm đã đưa ra. Gợi ý về triển khai: 1. Mở bài • Dẫn dắt và giới thiệu tên tác giả, tác phẩm sẽ phân tích, đánh giá • Giới thiệu vấn đề nghị luận hoặc nêu khái quát cảm nhận ban đầu về vấn đề nghị luận	0,25 2,0

	2. <u>Thân bài:</u> <u>Có thể phân tích vấn đề nghị luận theo hai cách:</u> * Cách 1: • Luận điểm 1: Phân tích, đánh giá nét đặc sắc về nội dung của văn bản: • <i>Đề tài:</i> Quê hương/Quê hương trong hoàn cảnh thiên tai. • <i>Chủ đề:</i> Tình yêu quê hương được thử thách qua gian nan, thiên tai; lòng thương, sự đồng cảm với những người lao động nghèo. (chứng minh qua nhan đề, từ ngữ, hình ảnh...). + <i>Nhan đề</i> (nhan đề còn lặp lại ở câu kết) cô đúc tinh thần bài: “<i>Đi qua giông bão mà thương quê mình</i>” - vừa diễn tả khung cảnh làng quê “đi qua” thử thách khốc liệt của tự nhiên, vừa nêu cảm xúc thương xót. Như vậy nhan đề tóm tắt mạch cảm xúc: trải qua thử thách → tình yêu quê càng đậm. + Hình ảnh thiên nhiên dữ dội, khốc liệt: tác giả mở ra một không gian thiên nhiên gấp gáp: “<i>nước xiết trên đồng</i>” – động từ “xiết” gợi tốc độ, sự hung hãn; “<i>mưa đồng chưa dứt, bão khơi rập rình</i>” liệt kê các hiện tượng bất ổn, báo hiệu tai ương. → Những hình ảnh này làm nổi bật bối cảnh thiên tai lặp đi lặp lại như số phận nghiệt ngã của quê hương. + Cuộc đời cơ cực của người dân: “<i>Mồ hôi nước mắt mẹ cha bao ngày</i>”/ “<i>Ngôi nhà bão giạt gió lay</i>”/ “<i>Trống trơ đôi mái tranh gầy</i>” mang tính biểu tượng cao về một phận người, một phận quê lam lũ, mỏng manh trước thiên tai. + Nhưng cái đẹp sâu nhất không nằm ở cảnh đời mà ở phẩm chất tâm hồn: <i>chất chịu – thiết tha – mặn nồng – gừng cay muối mặn</i>. Những “gừng cay muối mặn”, “bí bầu...còn có câu ca” không chỉ là ẩn dụ lối sống nghĩa tình, mặn mà mà son sắt. • <i>Cảm hứng chủ đạo:</i> trữ tình nhân đạo — sự đồng cảm sâu với số phận con người và tinh thần bền bỉ của họ. • <i>Mạch cảm xúc:</i> đau → xót → nhớ → thương → nâng lên thành chiêm nghiệm. + <i>Phần đầu:</i> nỗi đau thấm vào từng câu chữ: <i>nước xiết, nắng rát, lúa lợn gà trôi, nhà mái tranh “gầy mà đau”</i>. + <i>Phần giữa:</i> giọng thơ chìm vào hoài niệm và sự cảm thông: “<i>mồ hôi nước mắt mẹ cha bao ngày</i>”. + <i>Phần cuối:</i> cảm xúc dồn tụ, chuyển hóa thành tình yêu quê sâu đậm. • <i>Tư tưởng - thông điệp</i> : Quê hương còn nghèo khổ, nhưng tình yêu và sức chịu đựng của con người tạo nên vẻ đẹp phẩm chất của tình quê hương nghĩa đồng bào. Bài thơ khuyên người đọc không thờ ơ trước khổ đau của quê mình mà phải đồng cảm và chia sẻ. <i>Lưu ý:</i> Học sinh có thể chọn khoảng 3 phương diện về nội dung để phân tích. Trong quá trình phân tích học sinh có thể dựa vào các căn cứ hình thức như: nhan đề, từ ngữ, chi tiết, biện pháp tu từ ... để làm sáng rõ giá trị nội dung) • <u>Luận điểm 2:</u> Phân tích, đánh giá nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật của văn bản.	0,25

	• <i>Thể thơ</i>: thể thơ lục bát mang âm hưởng quê hương, làm bật tình quê thồn thức, tạo nên sự đồng nhất giữa nội dung và hình thức. Bài thơ nói về nỗi đau quê mùa lữ, tình thương cha mẹ, sự nhọc nhằn lam lũ của những phận đời miền Trung. Đó đều là những đề tài gần gũi sâu đậm với tính dân gian – tính ca dao. • <i>Chủ thể trữ tình</i>: không xuất hiện trực tiếp nhưng có thể là người con trở về hoặc nhà thơ đồng cảm với khung cảnh làng quê mùa lữ. Chủ thể vừa quan sát vừa phản ánh, vừa bày tỏ cảm xúc... • <i>Biện pháp nghệ thuật</i>: + Nhân hóa: “con sông cũng chết chìm” gọi hình ảnh làng quê đau thương đầy sức ám ảnh. + Ẩn dụ – hoán dụ: “mái tranh gãy”, “mồ hôi nước mắt” gọi lên những phận người oằn mình với thiên tai, bão lũ. + Liệt kê: tạo trường cảnh thiên tai dồn dập. ... • <i>Ngôn ngữ thơ</i>: từ ngữ đời thường, dân dã: “mùa lụt”, “mồ hôi”, “tranh”, “gìng cay muối mặn” - dùng ngôn ngữ làng quê, gần với lời kể của người dân nên tạo được tính chân thực, xúc động. • <i>Giọng điệu/vần/nhịp</i>...: + Nhiều câu có nhịp 2/2/2, 3/3 và 4/4 kết hợp với vần <i>ơi – người – chìm – ra – gà – ngày – lay – đau – qua – ca – nông – từng – mình</i>... nối nhau xuyên suốt, tạo một chuỗi âm vang đặc trưng: thâm trầm, man mác, tăng độ trữ tình, diễn tả nỗi đau xót nhưng không bi thương; cay đắng nhưng vẫn có niềm yêu quê, niềm tin. + Giọng thơ trầm lắng, da diết, giọng kể chuyện hòa vào giọng trữ tình “<i>mẹ ơi</i>”, tạo cảm giác thân mật như lời con nói với mẹ. Lưu ý: Học sinh có thể chọn khoảng 3 phương diện về nghệ thuật để phân tích và có hướng đến khẳng định giá trị nghệ thuật làm bật lên giá trị nội dung. • Đánh giá/ nhận xét chung về nội dung và nghệ thuật trong tác phẩm. (HS có thể kết hợp phần đánh giá này ở kết bài) * Cách 2: • Phân tích các giá trị nghệ thuật và nội dung lồng vào nhau và ngắt đoạn theo luận điểm/bố cục bài thơ. (Trong quá trình phân tích, học sinh cần nhấn mạnh một vài giá trị đặc sắc về phương diện nội dung như đề tài, chủ đề, cảm hứng chủ đạo, thông điệp... và giá trị nghệ thuật như: hình ảnh tiêu biểu, ngôn ngữ thơ, chủ thể trữ tình...) • Đánh giá/ nhận xét chung về nội dung và nghệ thuật trong tác phẩm. (HS có thể kết hợp phần đánh giá này ở kết bài) 3. <u>Kết bài</u>: Khẳng định giá trị vấn đề nghị luận quan điểm về vấn đề nghị luận; bày tỏ tình cảm, thái độ cá nhân sau khi thưởng thức tác phẩm văn học.	
d. Sáng tạo - Có cách chọn lọc, sắp xếp các luận điểm, lí lẽ, dẫn chứng hợp lý, thể hiện một cách hấp dẫn, sâu sắc về vấn đề cần bàn luận; - Có liên hệ mở rộng đến các tác phẩm khác hoặc vận dụng các kiến thức lí luận văn học một cách sáng tạo, thuyết phục để làm rõ vấn đề nghị luận		0,5

	Lưu ý: HS đảm bảo một trong hai tiêu chí trên.	
	e. Chính tả - ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt	0,25

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I /NĂM HỌC 2025-2026
MÔN: NGỮ VĂN LỚP 11 – THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT

TT	Kĩ năng	Nội dung/đơn vị kĩ năng	Mức độ nhận thức				Tổng		% Tổng điểm
			Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng	Vận dụng cao	Số câu	Thời gian	
1	Đọc hiểu	Văn bản thông tin	2 (15%)	3 (30%)	1 (15%)	0	6	40	60
2	Làm văn	Viết bài văn phân tích những giá trị về nội dung và nghệ thuật trong văn bản thơ hiện đại.	1* (10%)	1* (15%)	1* (10%)	1* (5%)	1	50	40
Tổng			25%	45%	25%	5%	100%		
Tỉ lệ chung			70%		30%		100%		

1. Bản đặc tả các mức độ kiểm tra, đánh giá định kì

BẢNG ĐẶC TẢ KĨ THUẬT ĐỀ KIỂM CUỐI KÌ HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN LỚP 11 - THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT

TT	Nội dung kiến thức/ kĩ năng	Đơn vị kiến thức/kĩ năng	Mức độ kiến thức, kĩ năng cần kiểm tra, đánh giá	Số câu hỏi theo mức độ nhận thức				Tổng
				Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng	Vận dụng cao	
		Văn bản thông tin	Nhận biết: - Nhận biết vấn đề chính của văn bản thông tin (0,75 điểm) - Nhận biết cách thức trình bày thông tin (0,75 điểm) Thông hiểu:					